

Običaji u BiH Za Bajram kod "okrete" u Gornjem Å eheru

09/09/2010 20:02 by Administrator

U BiH postoje brojni bajramski obiÅ•aji. MeÅ•utim, malo je onih koji znaju da je u Banjoj Luci, taÅ•nije u nekadaÅ•njem Gornjem Å eheru, danaÅ•njim Srpskim Toplicama postojao jedan obiÅ•aj kojeg nije bilo u cijeloj BiH, piÅ•je "Deutsche Welle". Nail OsmanÅ•eviÅ• (Foto: Dragan MaksimoviÅ•/Deutsche Welle) Takvu manifestaciju prije mnogo godina niko nije imao u BiH, priÅ•a novinar i publicista Nail OsmanÅ•eviÅ•, prisjeÅ•tajuÅ•i se mjesta u Gornjem Å eheru gdje je nekada bila popularna "okreta". Na Bajram bi djevojke sa Graba, najstarijeg dijela Å ehera, otpjevale nekoliko sevdalinki nakon Å•ega bi, priÅ•a Nail, kolona ljudi krenula na mjesto gdje su momci birali djevojke za igru ali i gdje su se ugovarali i brakovi. "Kad su otpjevale, onda je taj svijet krenuo niz tadaÅ•nji 'carski drum'. Å etali su oko 800-900 metara tim drumom, po jednoj vrsti korza i onda su se okretali na jednoj krivini. To Å•etaliÅ•ite sa krivinom nazvano je 'okretaom. I dan-danas mi koji smo roÅ•eni u Gornjem Å eheru kaÅ•emo 'okreta', iako viÅ•je nema te manifestacijeâ€œ.

Tresla se zemlja na Bajram

Na toj "okreti" momci i djevojke nastojali su se pribliÅ•iti jedni drugima Å•to su viÅ•je mogli, priÅ•a Nail.

"I kad bi poÅ•ilo kolo, onda se tresla zemlja na Grabu. Tada su momci koristili priliku da uhvate djevojku za ruku i djevojka momka. Bili su bubnjevi i harmonike, moglo se popiti i pojesti. Bilo je i poslastica. Dok su mladiÅ•i i djevojke Å•etali, njihovi su roditelji sjedili na meraji, pokraj puta na zemljiÅ•tu."

Iako je bila sveÅ•anost, niÅ•ta se nije prepuÅ•talo sluÅ•aju, kaÅ•e Nail jer su roditelji, kako priÅ•a, ispod oka pratili svaki korak da se ne bi neÅ•to nepredviÅ•eno desilo. Gledalo se i da li momak odgovara djevojci i da li momku odgovara djevojka po socijalnom statusu.

"Ako bi vidjeli da odgovaraju jedni drugima i njima, onda su se roditelji iz potaje dogovarali i tu je znalo biti i brakova koji su opstajali godinama. Kada ne bi bilo kola, mladi bi Å•etali ali svako je nastojao da bude do svoje djevojke. Roditelji su pazili na njih, jer kaÅ•u da su djevojke Å•avoli, a momci joÅ• gori, pa su pazili da neÅ•te ko pobjeÅ•i u kakav grm."

Nekada je bilo "na tenane"

Kad je pala noÅ•, djevojke bi otpjevale joÅ• nekoliko sevdalinki, Å•ime je manifestacija bila zavrÅ•ena. ObiÅ•aji blijede, priÅ•a Nail, a pogotovo nakon Drugog svjetskog rata i dolaskom tadaÅ•nje vlasti. Nema viÅ•je ni radnji koje su bile u poznatom stilu koje su uniÅ•tene ili prije 50 ili prije 15 godina. A i obiÅ•aji, pogotovo oni na Bajram, su izbljედjeli.

"Ja joÅ• pamtim kada se za Bajram nastojalo da se saÅ•ije novo odjelo. Bio je sveÅ•ani ruÅ•ak, a ne doÅ•i pa se najedi i izaÅ•i na ulicu i u kafanu. Nije to bilo da neko doÅ•e iz obaveze da sjednemo veÅ• je domaÅ•in osjeÅ•tao unutraÅ•nju obavezu da pozove komÅ•iju da sa njim popriÅ•a, na tenane, Å•to se kaÅ•e.â€œ

ObiÅ•aji se poÅ•tjuju i danas, iako nema nekadaÅ•njih bajramskih sveÅ•anosti, ali, kako kaÅ•e Nail, nema ni onog vremena koje je nekada bilo. Na "okreti" danas neÅ•te biti mladih momaka i djevojaka i ugovaranja brakova, ali Å•te ona sigurno ostati jedan do simbola Gornjeg Å ehera i bajramske manifestacije, specifiÅ•ne za cijelu BiH.

Izvor vijesti: Sarajevo-x